

Drektighet

Drektighetstid: I gjennomsnitt er en tisper drektig 63 døgn fra parring, med en variasjon på 56 til 72 dager. Variasjonen skyldes flere årsaker, men den viktigste faktoren er når tisper har hatt egglosning.

Tegn på drektighet:

- Dersom vulva fremdeles er hoven etter løpetid.
- At tisper føler seg dårlig i uke 3 og/eller uke 5
- I blant kommer det en blødning fra vulva noen dager i uke 3
- Spenene får en svak rosafarge fra uke 4
- Spene og jurforstørring i fra uke 5
- Større bukomfang fra uke 5
- Klar, seig væske fra utflod fra uke 4-5
- Fosterbevegelser fra uke 7

Fosterets utvikling

1.+ 2. + 3. Uke

Etter en vellykkede parring transporteres egget i egglederen, og celledeling begynner. Etter 8-12 dager foster består av 16 celler, også kalt morula stadiet, og på den størrelsen, vil det inn i livmoren. Celledelingen fortsetter i livmoren.

Fosteranlegget er i den kommande uken har ikke festet seg til livmoren, men flyter fritt omkring. Mitose fortsette i livmoren.

Etter ca. 3 uker, med en variasjon på mellom 17-22 dager, er fosteranlegget fritt fordelt i de to livmorsidene, og er nå i gang med å feste seg til livmorveggen.

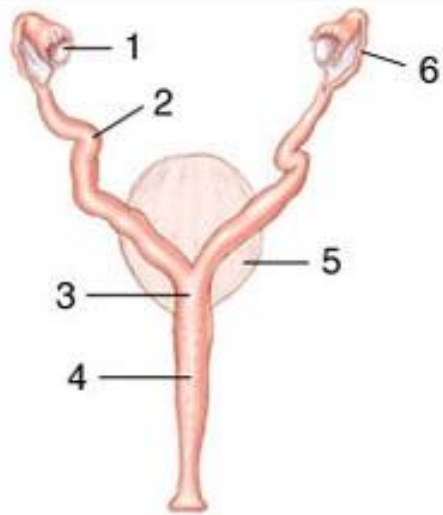
Fosteranlegget er på dette tidspunktet ca 1 cm langt og minner om en liten fisk med utvekster, som senere skal bli til for og bak ben.

Der fosteranlægget er festet til livmoren, dannes morkaken, som skal bli fosteret sin forbindesle med moren.

Igjennom morkaken, tilfører tisper de næringsstoffer som fosteret trenger i den kommende utviklingen.

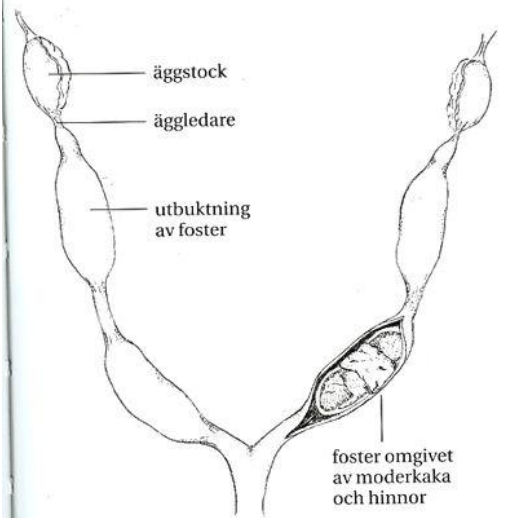
Over hele morkaken, tisper bringer næringsstoffer til fosteret skalaen bruk i den videre utviklingen. Fosteret er koblet til morkaken via navlestrengen sin.

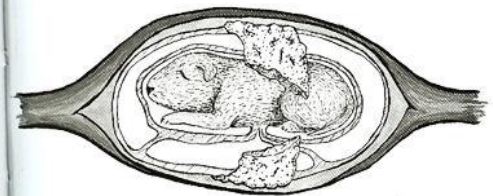

Tispen`s livmor.

1. Ovary
2. Uterine Horn
3. Uterine Body
4. Vagina
5. Bladder
6. Fallopian Tube

Livmoder med foster i.

Foster i sina hinnor i livmodern omgiven av en cirkulär moderkaka.

Uke 4

Man kan nå tydelig skille mellom for-og bakben.

Ørelappene er synlige som små flipper, og øret og øynene blir dannet denne uken.

Fosterhinnene kan på dette stadiumet kjenne som små bobler på 2,5 cm.

Drektighet kan påvises ved ultralyd.

Bildet viser et foster som er 30 dager gammelt

Uke 5

I løpet av denne uken formes øyenlokkene, og anlegg for værhårene på overleppe og over øynene dannes. Ørelappene vokser slik at den nesten dekker over øreinngangen. Fem par diavorter, samt de ytre kjønnsorganene begynner å utvikles.

I denne uken vil fosteres labber begynne å forme det som senere skal bli tredeputer og tær. Cirka ved dag 33 lukkes gommene, så etter denne datoen kan ikke leppespalte lengre oppstå. Nå er den perioden som innebærer mest risiko, der kjemikalier og andre stoffer kan skade fosteret, over. Nå begynner utviklingen av tarmsystemet, som på dette stadiet fortsatt er i navlestrengen. Tispen vil først nå vise tegn på drektighet med endret oppførsel, men buken har ikke enda forandret form.

Uke 6

Ørelappene og øyelokkene vokser og dekker i slutten av uken øreganger og øyner. De ytre kjønnsorganene begynner å forandre seg i retning av hann og hun kjønnsorganer. I begynnelsen av uken skilles tærne helt, og i slutten av uken vil klørne bli dannet. Værhår begynner å vokse ut av anleggene som ble dannet uken før. Tarmsystemet forlater navlestrengen og begynner seg i den endelige plasseringen i bukhulen. Hos tisper ses svak rosafarging av dievorter, og avhengig av antall valper i livmoren vil buken begynne å tilta i omfang.

Uke 7

I løpet av denne uken vil kroppsbehåringen vokse ut, og fargemarkeringer vil kunne ses. Labbene og tredeputene er nå ferdig utviklet. Fosteret likner nå den ferdige valpen, men kan ikke overleve utenfor livmoren. Fra dette tidspunktet er det vare størrelsen som forandres. Forbening i beina er nå kommet så langt at man fra dag 49 kan se fosterne på røntgenbilder. Det er nå for første gang i drektigheten mulig å se fosterbevegelser. Tispas buk vil i de fleste tilfeller være betydelig større, og melkeproduksjonen har startet. En bør begynne å fore med spesialfor til drektige tisper/valper, men ikke i store mengder. Det er ingen fordel at tispas blir for tykk før fødselen.

Uke 8

Fosteret er ferdig utviklet, og man kan kjenne fosterets hjerteslag.

Av og til kan man høre hjerteslagene og se valpene røre på seg.

Tispen er nå preget av vekten og sin størrelse, og bør i denne perioden gjøre seg vant til valpekassen.

Melkekjertlene er spente og fylte med melk.

Uke 9

Den siste uken av svangerskapet forbereder tispen seg til fødsel. Hun blir roligere og intresserer seg ikke så mye for å leke, og kan være mindre sosial enn normalt. De siste 2-3 døgn før fødsel bør man redusere formengde med 30-40%, og i det siste døgnet før selve fødselen vil tispen normalt ikke spise.

Fra ca. 60 dag kan foster overleve utenfor livmoren. Tispen bør senest en uke før fødselen introduseres for stedet der hun skal føde, best er en velinnredet valpekasse. Her vil hun kunne gjøre noe av den naturlige redebyggingen, som mange tisper gjør 2-4 døgn før fødselen.

Bekkenmuskulaturen slapper av, og hos en del tisper vil det være stor melkesprengning flere døgn før fødselen starter. Umiddelbart innen fødselen blir hun urolig og rastløs, og det vil opptre rier. Disse riene presser fosterhinnen til den føste valpen ned i fødselskanalen.

Fødselskanalen skal utvides og fosteret skal presses inn i bekkenet inne pressriene setter i gang. Under denne prosessen kan fosterhinnene breste og innholdet flyte ut. Man sier gjerne at "vannet" har gått og at fødselen har startet.

Åpningsperioden tar 4-6 timer, men kan i noen tilfeller ta opp mot 1 døgn. For bedre å kunne forutse den eksakte dagen, bør man denne uken ta tispens temperatur to ganger daglig (morgen og kveld).

Temperaturen tas ved å føre et termometer et par cm inn i endetarmen på tispens. Man får et inntrykk av hvordan temperaturen svinger normalt.

Når det konstanteres et temperaturfall, bør man ta temperaturen hver 3-4 time. Når den ligger 1 - 1½ grad under det normale ved gjentatte målinger innen for noen timers intervaller, vil fødselen starte i løpet av 12-24 timer.

Innsent av Lisbeth P.K. Nilsen